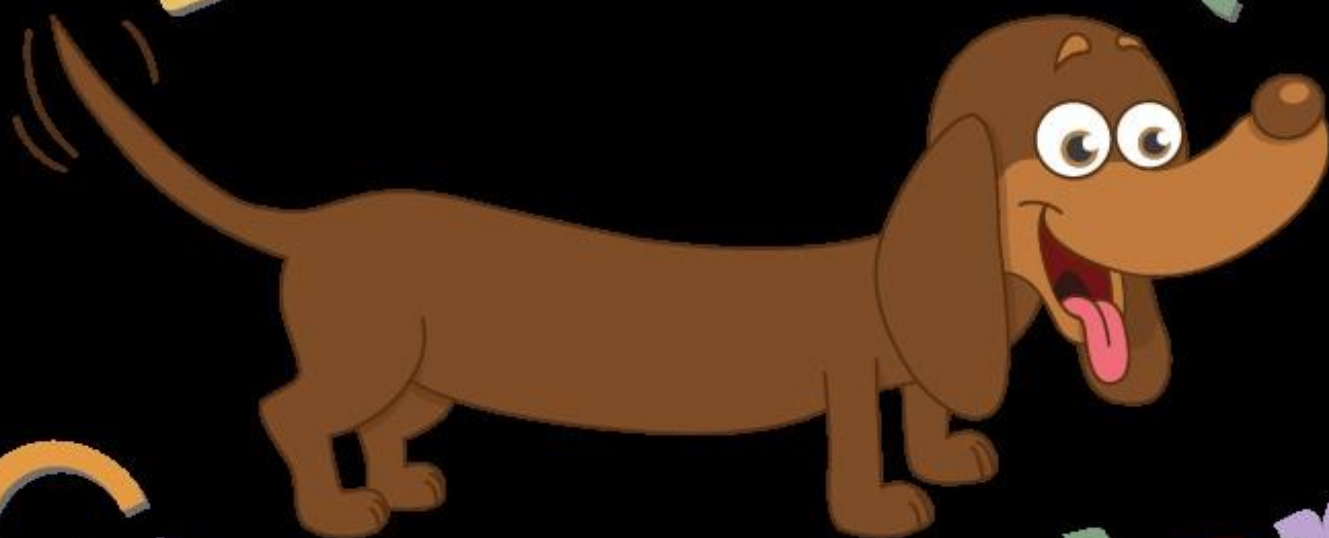

Evaluering af arbejdet med den
pædagogiske læreplan
Børnehuset Gravhunden
2023

Børnehuset

Gravhunden

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I oplyse, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

Vi har igennem de seneste 2 år særligt haft fokus på at få skabt et fælles pædagogisk ståsted og rød tråd i vores pædagogiske tilgang i arbejdet med børnene, samt i arbejdet med den pædagogiske læreplan. Dette fordi vi helt tilbage fra tiden efter Corona, har erfaret, at vi overvejende grad har arbejdet fragmenteret i vores 3 afdelinger- vuggestuen, minibørnehaven og udflytterbørnehaven. Vi har derfor haft fokus på, at udarbejde et fælles årshjul, der er gennemgående for hele huset. Årshjulet giver et overblik over, hvornår og hvordan vi arbejder med de 6 læreplanstemaer og de ni tværgående perspektiver for det fælles pædagogiske grundlag.

Desuden har vi de seneste 2 år, haft et særligt fokus på indretning og optimering af vores fysiske rammer og de fysiske læringsmiljøer, som et væsentligt element i vores pædagogiske overvejelser. Dette fordi vi har haft et ønske om, at indretningen af vores grupperum kunne skabe ro og fordybelse i børnenes leg, for derigennem at skabe bedre mulighed for børnenes udvikling og læring i daginstitutionen. Vores ønske har været at skabe nogle rammer der tydeligt indikere formålet, der inviterer til leg, aktiviteter og dermed gode læringsoplevelser.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

*Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx Redskab til selvevaluering, Tegn på læring, Redskab til forankringsproces eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.*

I Gravhunden ser vi vores pædagogiske læringsmiljø og evalueringskultur som en dynamisk proces. Processen starter i ledelsesteamet, der på hvert personalemøde bringer det månedlige temaer til fælles dialog, sparring og refleksion på tværs af huset. Vi har organiseret os således, at vi altid starter et fælles tema op i fællesskab. Efterfølgende deler vi os op i vores afdelinger 3 vuggestuegrupper, 2 minbørnehavegrupper og 2 udflytterbørnehavegrupper. Her er det overordnede mål, at opnå en fælles forståelse af, hvordan temaet skal foldes ud i praksis. Rent praktisk øver vi os på at bruge "Skema til handling", som vores arbejdsmodel for forskellige pædagogiske aktiviteter. Vi bruger "Skema til handling" som vores styringsredskab i den evaluerende proces, hvor vi igennem fælles refleksion og dialog undersøger, om vi fik set de tegn vi havde ambitioner om, herunder om tiltagene skal ændres eller justeres. I evalueringsarbejdet er vi ligeledes opmærksomme på, om vi i processen også fik fuldt børnenes spor, og det de blev optagede af under vejs.

Herudover benytter vi os af billeddokumentation via AULA. Her har vi mulighed for at dokumentere, hvilke temaer og emner vi er optaget af den pågældende måned, og hvilke indsatsområder vi arbejder med.

Desuden er der i Gravhunden en kultur for hverdagevaluering, hvor medarbejderne på den enkelte stue, på tværs af stuerne samt med ledelsen sparre med hinanden om, hvordan der skal justeres i de enkelte pædagogiske aktiviteter eller i læringsmiljøerne. De aktuelle tegn eller tiltag tilpasses, for derigennem at skabe de bedste forhold for børnenes læring, udvikling, trivsel og dannelse.

Derudover arbejder alle medarbejdere på de enkelte stuer med materialet "ALLE MED", "ALLE MED" skemaerne udfyldes hvert halve år på alle børn. Materialet giver det pædagogiske personale mulighed for at følge, dokumentere og evaluere hele børnegruppens udvikling fra de starter i vores vuggestue til de stopper i vores udflytterbørnehave. Indsamlingsmaterialet benyttes som udgangspunkt for aktiviteter og fokusområder i sammenhæng med læreplanstemaerne for hele børnegruppen eller en handleplan for det enkelte barn. Arbejdet med "ALLE MED" materialet foregår på stuemøder, der afholdes hver anden måned.

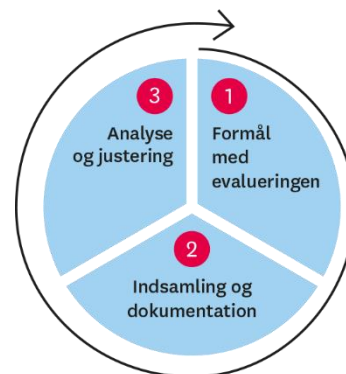
Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

*Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.*

Arbejdet med den skriftlige læreplan de seneste 2 år er primært foregået på et enkelt personalemøde samt på pædagogisklørtdag, hvor arbejdet er foregået i en vekselvirkning mellem at arbejde i plenum og i mindre grupper på tværs af alle afdelinger. Vores fokus har været at gennemgå, hvornår og hvordan vi arbejder med de 6 læreplanstemaer og de ni tværgående perspektiver for det fælles pædagogiske grundlag. Medarbejderne har bidraget med refleksive input på baggrund af faglige diskussioner, drøftelser og fælles refleksion. Der er stadig emner vi ikke er kommet i mål med at drøfte, men vi vil naturligvis fortsætte arbejdet på ledelsesteam møder, personale møder og pædagogisklørtdag.

Som beskrevet i ovenstående har vi de seneste 2 år særligt haft fokus på indretning og optimering af vores fysiske rammer og de fysiske læringsmiljøer. Vi kick-startede fokusområdet i efteråret 2022 med et oplæg af Pia Lorentzen, pædagogisk konsulent i Frederiksberg Kommune og Iben Lunderskov, pædagogisk konsulent i Frederiksberg kommune. Med inspiration fra oplægget startede vi arbejdet op med indretning af grupperummene på vores månedlige personale møder. Arbejdet med fokus på indretning af fysiske læringsrum i grupperummene er fortsat under udvikling, og justeres efter hvad der fungerer samt i forhold til den aktuelle børnegruppe.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

Vi har valgt at sætte vores fælles pædagogisk ståsted og røde tråd i vores pædagogiske tilgang i arbejdet med børnene, samt i arbejdet med den pædagogiske læreplan, i fokus på evalueringen. Nærmere bestemt arbejdet med emnet "æblet" fra Gravhundens årshjul. Dette på grund af et udtalt behov for at arbejde efter samme mål samt et fælles fokus omkring læreplansarbejdet.

Formålet var, at blive klogere på, hvilken effekt den fælles pædagogiske tilgang i arbejdet med den pædagogiske læreplan, havde på børnenes læring, udvikling, dannelse og trivsel. Vi var blandt andet opmærksomme på, om vi kunne se tegn på, at børnene opnåede en samhørighed og fælles forståelse på tværs af afdelingerne, og i de børnefællesskaber de indgik i. Herunder særligt fokus på børn i udsatte positioner. Vi var nysgerrige på, om børnene viste tegn på, at de talte med deres forældre om temaet "Æblet" og det de var blevet præsenteret for hjemme. Desuden var medarbejderne interesserede i, om de så tegn på, at børnene tog den læring de havde opnået i forbindelse med temaet med videre i deres lege og legerelationer.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videoptagelser, screeninger, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Den pædagogiske dokumentation vi har indsamlet i forbindelse med evalueringen, er forgået via observationer, hvor medarbejderne blandt andet var opmærksomme på om børnene opnåede en samhørighed og fælles forståelse på tværs af afdelinger og i de børnefællesskaber de indgik i. Desuden observerede medarbejderne og lavede praksisfortællinger om, hvordan børnene tog den læring de havde opnået i forbindelse med temaet med videre i deres lege og i deres italesættelser. På et bestyrelsesmøde benyttede vi os af forældrefortællinger, hvor vi undersøgte, om forældrebestyrelsesmedlemmernes børn fortalte dem om temaerne og det de blev præsenteret for hjemme. Slutteligt har vi anvendt billedokumentation i form af opslag på AULA.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringsskirklen. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

På baggrund af den indsamlede data blev det tydeligt for os, at arbejdet med et fælles tema omhandlende "æblet" havde skabt en større samhørighed i hele institutionen. Det blev tydeligt for os, at der opstod et fælle tredje, som børn, ansatte og forældre kunne være en del af. Det kom blandt andet til udtryk ved, at forældre til søskendebørn fortalte, at deres børn havde dialoger om temaet derhjemme. Desuden blev børnene i hjemmet insisterende på, at udforske æblet og dets forskelligheder. Fx at så æblekerner i haven samt at afprøve nye æblesorter til madpakken. Forældrene blev også aktivt medspillere og kom med inputs til aktiviteter, samt fortalte om hvordan de oplevede at deres børn responderede på temaet. Desuden fik øje på, at de helt små vuggestuebørn gav udtryk for at æblet var genkendeligt for dem, ved at pege på æbleudsmykningen i institutionen, samt de ældre børn uopfordret lavede æblekager i sandkassen og sang "æblemand" i deres færden rundt i institutionen.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringsskirklen.

På baggrund af vores nye indsigter er vi blevet opmærksomme på, hvilken betydning valg af fysiske rum har af indflydelse på læringsmiljøet for børnene. Fx prøvede vi at lave en aktivitet, hvor børnene skrællede æbler i 2 forskellige fysiske læringsmiljøer. Den ene aktivitet foregik indenfor i et grupperum med en lille gruppe af børn samt en medarbejder. Her var fokus på ro, fordybelse og sprogstimulering. Når vi lavede samme aktivitet ved et bord udenfor på legepladsen i et større miljø med flere børn og medarbejdere, blev fokuset i læringsmiljøet mere rettet mod finmotorik, sansestimulering, lydlig opmærksomhed, medinddragelse og samskabelse. På baggrund af den indsigt er vi blevet nysgerrige på at udforske, hvordan vi med valg af forskellige fysiske læringsmiljøer/rum kan arbejde med samme aktivitet med vidt forskellig læringsmål for øje, alt afhængig af børnegruppens behov og det enkelte barns behov.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

*Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.*

Gravhundens forældrebestyrelse orienteres løbende omkring, hvilke fokusområder og temaer vi arbejder med i forbindelse med læreplansarbejdet. Vi bringer forældrebestyrelsen i spil i dialoger og drøftelser om temaer og fokusområder samt forslag til justeringer af vores pædagogiske praksis. Bestyrelsen er ikke inddraget i selve arbejdet med denne ”evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan”, men bliver på næstkommende bestyrelsesmøde (primo 2024) præsenteret for arbejdet.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

*Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.*

Vi vil fortsat have fokus på indretning og optimering af vores fysiske rammer og de fysiske læringsmiljøer, som et væsentligt element i vores pædagogiske overvejelser. På vores pædagogiske lørdag d. 9/3-24 skal vi have et heldagsoplæg af Charlotte Ringsmose og Susanne Ringsmose Staffeldt. Oplægget knytter an til praksis og børnenes udfoldelses- udviklings- og læringsmuligheder i den fysiske indretning i daginstitutioner.

Desuden vil vi have fokus hverdagsrutiner, herunder de pædagogiske rutiner omkring måltiderne. Vi vil være nysgerrige på medarbejdernes rolle og deltagelse under måltidet, herunder læringsmiljøet. Vi vil inddrage forældrene i deres børns læring i rutinerne omkring måltidet og hverdagsrutinerne generelt. Vi vil øve os i forskellige dokumentationsformer, som giver mening f.eks. videodokumentation, billeddokumentation og børneinterviews. Den systematiske dokumentation af den pædagogiske praksis vil vi bruge som data og viden i evalueringen af fokusområdet. Dertil kommer at Gravhundens forældrebestyrelse har besluttet at drøfte og revidere Gravhundens mad- og måltidspolitik primo 2024.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

*Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.*

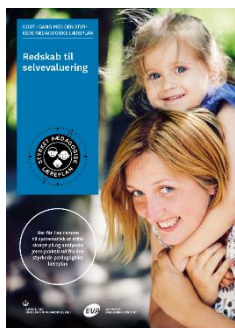
Vi vil i den kommende periode have fokus på at få overblik over vores evalueringsmetoder og få skabt mere systematik og struktur i arbejdet med evalueringskulturen. Vores mål er ligeledes inden for den kommende fremtid, at blive mere strukturerede i af få skabt en evalueringskultur, hvor vi kommer længere væk fra kulturen med hverdagevaluering, til en evalueringskultur hvor praksis udvikles på baggrund af data og viden, som er til gavn for børnene.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Da vi er et nyt ledelsesteam i Gravhunden, har vi ikke haft fokus på at omskrive vores pædagogiske overvejelser i forhold til læreplanen. Vi er dog i de forskellige evalueringsprocesser blevet opmærksomme på, at der er en del af vores pædagogiske praksis, som ikke længere stemmer overens med den praksis, der står beskrevet i Gravhundens læreplan. Vi er derfor opmærksomme på i det kommende år, at revidere læreplanen, så den fremstår repræsentativ for de pædagogiske medarbejderne samt ledelsen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC